

ՀՀ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԵՎՏՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՍՏՄ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ

ԳՐԻԳՈՐ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

Վերջին երկու տասնամյակում համաշխարհային տնտեսության մեջ զգալիորեն աճել են տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրացիոն խմբավորումների դերակատարումը և նշանակությունը: 2015 թվականից ի վեր՝ Հայաստանի Հանրապետությունը ԵԱՏՄ անդամ է և ներկայումս արտաքին առևտրում կիրառում է ԵԱՏՄ միասնական մաքսային սակագներ: Հողվածում ներկայացվել են մեր հանրապետության արտաքին առևտրի և ՀՀ-ԵԱՏՄ արտաքին առևտրի առանձնահատկությունները: Մասնավորապես, հիմնավորվել է, որ ԵԱՏՄ միասնական մաքսային սակագների կիրառումը նպաստում է ՀՀ տեղական արտադրության զարգացմանը: Կարևորվել է ԵԱՏՄ անդամ երկրների ընկերությունների միջև կոոպերացիայի անհրաժեշտությունը: Բացահայտվել է, որ ՀՀ-ն ԵԱՏՄ անդամ երկրներ է արտահանում ավելի մեծ հավելյալ արժեք ունեցող ապրանքներ, քան այլ տարածաշրջաններ: ԵԱՏՄ շրջանակներում ծառայությունների շուկայի ազատականացումը լրացուցիչ հնարավորություն կարող է ստեղծել ՀՀ տնտեսության զարգացման համար, քանի որ մեր երկրի ծառայությունների ոլորտի միջազգային առևտուրը բավականին զարգացած է, և դա կնպաստի ՀՀ ծառայությունների ոլորտի մրցունակության ավելացմանը: Վերլուծության ընթացքում պարզվել է, որ չնայած բոլոր բարդություններին՝ ՀՀ արտաքին առևտուրը ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ զարգանում է և երկրաժամկետ հատվածում կարող է ապահովել տնտեսական կայուն աճ:

Բանալի բառեր – արտահանում, ներմուծում, միջազգային առևտուր, ծառայությունների միջազգային առևտուր, ԵԱՏՄ, առևտրային հաշվեկշիռ, տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրում

Ներածություն

Համաշխարհային տնտեսության մեջ ՀՀ-ն զարգացող, միջինից բարձր եկամուտների մակարդակ ունեցող փոքր երկիր է: Չափազանց սահմանափակ ռեսուրսների, ոչ տարողունակ ներքին շուկայի պայմաններում արտաքին առևտուրը տնտեսական կայուն աճի ապահովման կարևոր գործոններից է: 2003 թ. փետրվարի 5-ից ՀՀ-ն Առևտրի համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) անդամ է: Ընդունված է համարել, որ ԱՀԿ-ին անդամակցությունը զգալիորեն բարելավեց ՀՀ արտահանման և ներմուծման հնարավորությունները, բարձրացրեց նրա միջազգային վարկանիշը համաշխարհային տնտեսության մեջ և նպաստեց տնտե-

սության մրցունակության ավելացմանը: Հայաստանում կիրառվող ներմուծման մաքսատուրքերի կշռված միջին արժեքը ԱՀԿ անդամ երկրների շարքում ամենացածրերից էր: Այն 2.7% էր, իսկ Մաքսային միության շրջանակում կիրառվող ներմուծման մաքսատուրքերի կշռված միջին արժեքը 7.6% էր¹: Համաշխարհային տնտեսության մեջ երկրի մասնակցության աստիճանի վրա ազդեցություն են ունենում նաև այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են տնտեսաաշխարհագրական դիրքը, մշակույթը, արտաքին առևտրային քաղաքականությունը, տնտեսության կառուցվածքը և այլն: Համաշխարհային տնտեսության մեջ գործընթացները ստիպում են զարգացող երկրներին փնտրել ու գտնել համագործակցության նոր մոդելներ և ուղիներ՝ մաքսային, տնտեսական ու արժույթային միությունների ստեղծմամբ²: Վերջին երկու տասնամյակի ընթացքում համաշխարհային տնտեսության մեջ բավականին աճել է տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրացիոն խմբավորումների դերը: Այսինքն՝ երկկողմ արտաքին առևտրային դասական հարաբերությունները կամ շատ ավելի զարգացած բազմակողմ արտաքին առևտրային հարաբերությունները փոխարինվում կամ փոխլրացվում են տարածաշրջանային արտաքին առևտրային հարաբերություններով: Այս համատեքստում շատ կարևոր է գնահատել տարածաշրջանային տնտեսական ինտեգրացիոն խմբավորման կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ արդյունքները: Հայաստանի Հանրապետության անդամակցությունը ԵԱՏՄ-ին միանշանակ չի ընդունվել ի սկզբանե, և բազմաթիվ կողմ ու դեմ փաստարկներ են բերվել: Համաշխարհային բանկի կատարած հետազոտության մեջ նշվում է, որ ԵԱՏՄ անդամակցությունը ձեռնտու չէ ՀՀ-ին, քանի որ այն բավականին մեծ կախվածություն ունի ՌԴ տնտեսությունից, իսկ ռուբլու ավելի քան 80 տոկոս արժեզրկումը բացասական ազդեցություն կունենա հայկական ապրանքների արտահանման ծավալների վրա³: Մեկ այլ աշխատանքում ասվում է, որ ՀՀ անդամակցությունը ԵԱՏՄ-ին հիմնականում դրական ազդեցություն կունենա երկրի տնտեսության վրա, քանի որ հայկական ապրանքները շատ ավելի լավ պայմաններով կարող են իրացվել ԵԱՏՄ ընդհանուր շուկայում: Մակայն աշխատանքում որպես ԵԱՏՄ անդամակցության բացասական կողմ նշվում է, որ ԵԱՏՄ անդամակցության հետևանքով տեղական շուկայում կարող է նկատվել սպառողական ապրանքների գների բարձրացում, քանի որ ԵԱՏՄ շրջանակներում կիրառվող ներմուծման մաքսատուրքի միջին մակարդակը շատ ավելի բարձր է, քան կիրառվում է ՀՀ-ում⁴:

¹ Տե՛ս Eurasian Economic Commission and Interstate Bank. The Republic of Armenia in the Eurasian Economic Union. First Results, M., 2018:

² Տե՛ս **Էմնա Կարապետյան**, Եվրասիական տնտեսական միությունը ինտեգրման նոր հարաբերությունների պայմաններում, «Բանբեր ՀՊՏՀ», 2017 №1, Եր., 2017, էջ 133-138:

³ Տե՛ս World Bank. Armenia, Accelerating Reforms, Increased Uncertainty, Economic Update № 1, 2015:

⁴ Տե՛ս Caucasus Institute. The Economic Dimension of Cooperation between Armenia and Georgia: Facing New Challenges and Opportunities. Yerevan-Tbilisi, 2015:

Այսպիսով, Հայաստանի Հանրապետությունը 2015 թվականի հունվարի 2-ից պաշտոնապես Եվրասիական տնտեսական միության անդամ է և կիրառում է Եվրասիական տնտեսական միության նորմատիվ իրավական բազայի դրույթները՝ մաքսասակագնային և սակագնային կարգավորման մասով⁵: Այսինքն, Հայաստանի Հանրապետությունն ապրանքների ներմուծման ժամանակ կիրառվում է Եվրասիական տնտեսական միության միասնական սակագինը⁶: Մյուս կողմից՝ համաձայն «Հայաստանի Հանրապետության «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» 2014 թվականի մայիսի 29-ի Պայմանագրին միանալու մասին» Պայմանագրին կից 4-րդ հավելվածի՝ Հայաստանի տնտեսության համար մի շարք զգայուն ապրանքների համար ՀՀ-ում անցումային շրջանում կիրառվել են ԵԱՏՄ միասնական մաքսային սակագներից տարբերվող մաքսատուրքերի դրույքաչափեր⁷: Ժամանակի ընթացքում այդ ապրանքների մի մասի մաքսատուրքերի դրույքաչափերն աստիճանաբար աճել են՝ հավասարվելով ԵԱՏՄ միասնական սակագնին, իսկ մյուսների ցածր մաքսատուրքի դրույքաչափը ուղղակի փոխարինվել է ԵԱՏՄ միասնական սակագնով: Այս համատեքստում հարկ է նշել, որ ԵԱՏՄ շրջանակներում ներմուծման ժամանակ միասնական սակագնի կիրառումը նպատակ ունի կառույցի անդամ երկրների ներքին շուկաները պաշտպանել մրցակցությունից և նպաստել տեղական արտադրության զարգացմանը: Հետևաբար կարող ենք փաստել, որ ՀՀ-ի համար որոշակի զգայուն ապրանքախմբերի՝ նախկինում տրամադրված առավել ցածր մաքսատուրքերի դրույքաչափերը պետք է ապահովելին ՀՀ և ԵԱՏՄ անդամ մյուս երկրների տնտեսությունների կառուցվածքային տարբերությունների նվազեցում: Ավելին, ներկայումս կիրառվող ԵԱՏՄ միասնական սակագինը պետք է նախադրյալներ ստեղծի տեղական արտադրության զարգացման համար, ինչն իր հերթին կնպաստի ՀՀ արտահանման ծավալների ավելացմանը: ԵԱՏՄ շրջանակներում կարգավորվում է նաև զարգացող երկրների հետ արտաքին առևտուրը: Այսպես, համաձայն «Եվրասիական տնտեսական միության մասին» 2014 թվականի մայիսի 29-ի պայմանագրի 36-րդ հոդվածի՝ զարգացող և (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների տնտեսական զարգացմանը նպաստելու նպատակով Եվրասիական տնտեսական միության անդամ երկրները կարող են տրամադրել սակագնային արտոնություններ՝ Եվրասիական տնտեսական միության սակագնային արտոնությունների միասնական համակարգից օգտվող՝ զարգա-

⁵ Տե՛ս Հայաստանի Հանրապետության Էկոնոմիկայի նախարարություն, <https://mineconomy.am/page/85> (մուտք՝ 29.08.2023):

⁶ Տե՛ս Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով, <http://www.eurasiancommission.org/ru/act/trade/catr/ett/Pages/default.aspx> (մուտք՝ 29.08.2023):

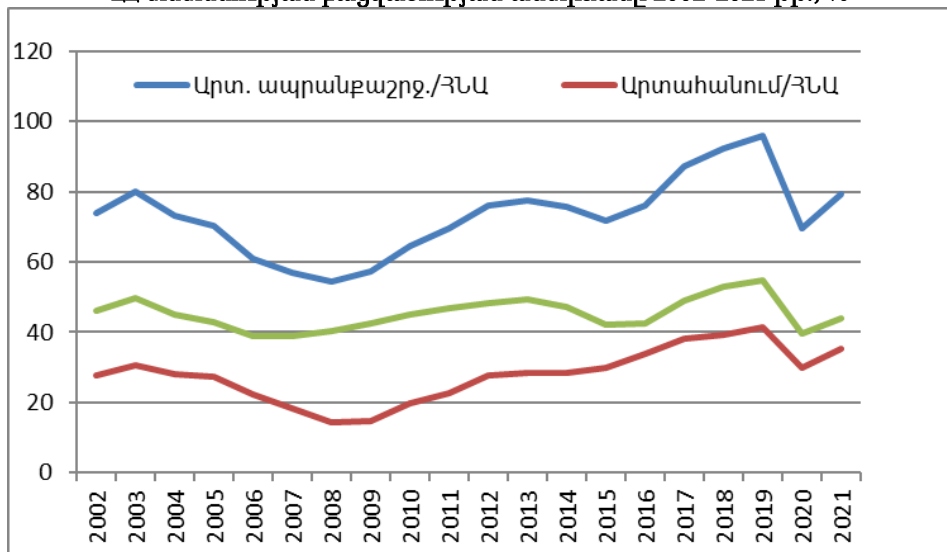
⁷ Տե՛ս Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով, <http://www.eurasiancommission.org/ru/act/trade/catr/ttr/Documents/%D0%98%D0%97%D0%A%D0%AF%D0%A2%D0%98%D0%AF%20%D0%A0%D0%90%20%D0%BD%D0%B0%2012.06.2020.pdf> (մուտք՝ 29.08.2023):

ցող երկրների և (կամ) առավել թույլ զարգացած երկրների ծագում ունեցող ապրանքների նկատմամբ՝ միակողմանի հիմքով: Չարգացող երկրների ծագում ունեցող արտոնյալ ապրանքների համար ԵԱՏՄ մաքսային տարածք ներմուծման ժամանակ կիրառվում է Եվրասիական տնտեսական միության գործող միասնական մաքսային սակագնի ներմուծման մաքսատուրքի 25%-ի չափով իջեցում, իսկ առավել թույլ զարգացած երկրների ծագում ունեցող արտոնյալ ապրանքների համար կիրառվում է 0% մաքսատուրքի դրույքաչափ:

Նախքան ՀՀ-ի՝ ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ արտաքին առևտրի վերլուծությունը ներկայացնենք ՀՀ տնտեսության բացվածության ասիճանը և ՀՀ արտաքին առևտուրը ընդհանուր վերցրած⁸:

Գծապատկեր 1

ՀՀ տնտեսության բացվածության աստիճանը 2002-2021 թթ., %



Աղբյուր՝ Համաշխարհային բանկի տվյալների բազա (World Development Indicators)

Ինչպես նկատում ենք գծապատկեր 1-ից, 2002-2021 թթ. ՀՀ տնտեսության բացվածության աստիճանը (արտաքին ապրանքաշրջանառություն/ՅՆԱ, արտահանում/ՅՆԱ, ներմուծում/ՅՆԱ) էական փոփոխություններ չի կրել: Ուսումնասիրելով գծապատկեր 1-ի տվյալները՝ տեսնում ենք, որ ՀՀ տնտեսության բացվածության աստիճանը 2015 թ.-ից հետո ցույց է տվել աճի միտում՝ 2019 թ. գրանցելով առավելագույն ցուցանիշ նշված ժամանակահատվածի համար: Ավելին, հիմք ընդունելով այն հանգամանքը, որ ՀՀ-ն փոքր երկիր է, իսկ նման երկրները սովորաբար համաշխարհային տնտեսության մեջ ունեն ավելի մեծ տնտեսական բացվածության աստիճան, ապա կարող ենք փաստել, որ ժա-

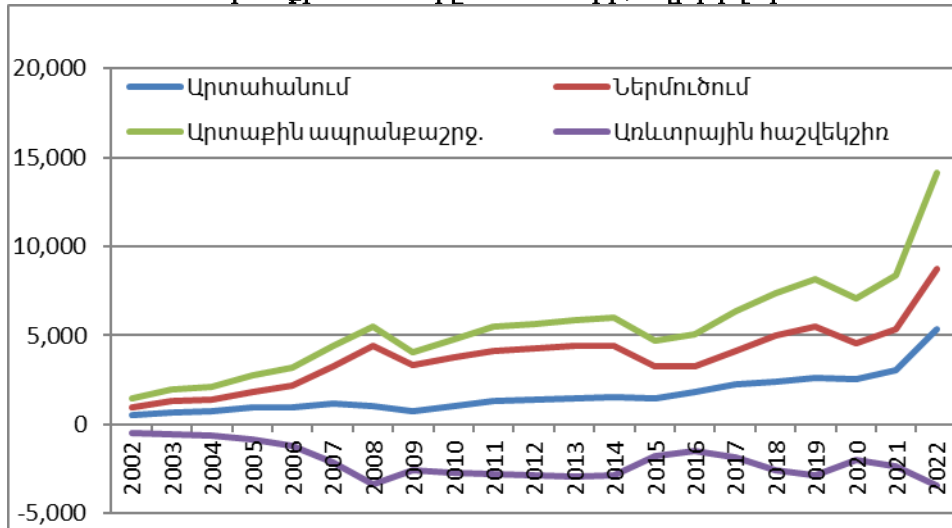
⁸ Հոդվածում բերված տվյալների համար, եթե այլ աղբյուր նշված չէ, հիմք են ընդունվել ՀՀ վիճակագրական կոմիտեի հրապարակումները:

մանակի ընթացքում, տնտեսական զարգացմանը զուգընթաց, աճելու է նաև ՀՀ տնտեսության բացվածության աստիճանը:

Անդրադառնալով ՀՀ արտաքին առևտրին՝ կարող ենք փաստել, որ նշված ժամանակահատվածում դրան բնորոշ է եղել բացասական առևտրային հաշվեկշիռը, որի առավելագույն արժեքը գրանցվել է 2022 թ.՝ կազմելով 3.4 մլրդ դոլար (գծապատկեր 2):

Գծապատկեր 2

ՀՀ արտաքին առևտուրը 2002-2022 թթ., մլրդ դոլար



Աղբյուր՝ ՀՀ վիճակագրական կոմիտե, ժամանակագրական շարքեր

ՀՀ արտաքին առևտրի մյուս առանձնահատկությունն այն է, որ ՀՀ արտահանման կառուցվածքում բավականին մեծ է հանքահումքային ապրանքների տեսակարար կշիռը: Այսպես, 2020 թ. տվյալներով դրանք կազմել են ամբողջ արտահանման 38%-ը: 2002-2022 թթ. արտաքին առևտրի ծավալները զգալիորեն աճել են. արտահանումը՝ մոտ 18, իսկ ներմուծումը՝ մոտ 10 անգամ: Քանի որ ՀՀ-ն փոքր զարգացող երկիր է, ապա կարող ենք փաստել՝ բոլոր գլոբալ և տարածաշրջանային ֆինանսատնտեսական ու ոչ տնտեսական ճգնաժամերը լուրջ ազեցություն են ունեցել ՀՀ արտաքին առևտրի ծավալների վրա (2009 թ. գլոբալ ֆինանսատնտեսական ճգնաժամ, 2014-2015 թթ.՝ ՌԴ արժուրթաֆինանսական ճգնաժամ, 2020 թ.՝ COVID համավարակ):

Այժմ փորձենք վերլուծել և ներկայացնել ՀՀ արտաքին առևտուրը ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ 2015 թ.-ից հետո: ՀՀ տնտեսության հետագա զարգացումն ապահովելու համար շատ կարևոր է հասկանալ, թե ինչպիսի դինամիկա ունի ԵԱՏՄ երկրների հետ ՀՀ արտաքին առևտուրը: Փաստենք, որ դրա ծավալները ՀՀ ընդհանուր առևտրում միշտ նշանակալի են եղել՝ 2002-2022 թթ.՝ ՀՀ արտահանման միջինը՝ 22% և ներմուծման միջինը՝ 28%: Առավելագույնը գրանցվել է 2022 թ. (արտահա-

նում՝ 47% և ներմուծում՝ 31%): Ընդհանուր առմամբ, նշված ժամանակաշրջանում ՀՀ արտահանման ծավալը դեպի ԵԱՏՄ երկրներ աճել է մոտ 39 անգամ, իսկ ներմուծումը՝ 14 անգամ, ինչը գերազանցում է այդ ցուցանիշների աճին (արտահանում՝ 18 անգամ, ներմուծում՝ 10): ԵԱՏՄ երկրների հետ ՀՀ արտաքին առևտրի առանձնահատկությունը այն է, որ դրա աշխարհագրությունը բավականին կենտրոնացված է. մոտ 96%-ը բաժին է ընկնում ՌԴ-ին, 3%-ը՝ Բելառուսին, և 1%-ը՝ Ղազախստանին: Մյուս կողմից սա բնորոշ է ԵԱՏՄ ներտարածաշրջանային առևտրի մասնակից բոլոր երկրներին: Քանի որ ժամանակի ընթացքում ԵԱՏՄ մասնակից երկրների տնտեսությունների կառուցվածքային տարբերությունները պետք է կրճատվեն, և նրանց միջև պետք է աճի կոպերացիան, ապա կարող ենք փաստել, որ ԵԱՏՄ շրջանակներում ներտարածաշրջանային առևտրի ծավալները նկատելիորեն կաճեն:

Ուսումնասիրելով ՀՀ արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը ԵԱՏՄ անդամ երկրների հետ՝ կարող ենք առանձնացնել մի քանի ապրանքախմբեր, որոնք նշանակալի են: Այսպես, ոգելից և ոչ ոգելից ըմպելիքներ ապրանքախումբը կազմում է դեպի ՌԴ արտահանման 26%-ը, Բելառուս՝ 63%-ը և Ղազախստան՝ 44%-ը: Թանկարժեք և կիսաթանկարժեք քարեր և մետաղներ ապրանքախմբին բաժին է ընկնում դեպի ՌԴ արտահանման 10%-ը, Բելառուս՝ 7%-ը և Ղազախստան՝ 23%-ը: Ընդհանուր առմամբ կարող ենք փաստել, որ դեպի ԵԱՏՄ անդամ երկրներ ՀՀ-ն արտահանում է ավելի մեծ հավելյալ արժեք ունեցող ապրանքներ, քան այլ ուղղություններով: ԵԱՏՄ երկրներից դեպի ՀՀ ներմուծման մեջ գերակշռող ապրանքախմբերն են՝ հանքային վառելանյութեր, նավթ և նավթամթերք (ՌԴ-ից՝ 38%), կաթ և կաթնամթերք, թռչնի ձու, բնական մեղր և այլ կենդանական ծագման սննդամթերք (Բելառուսից՝ 27%), էլեկտրական մեքենաներ և սարքավորումներ (Ղազախստանից՝ 41%):

Հարկ է նաև նշել, որ ԵԱՏՄ շրջանակներում սկսվել է անդամ երկրների ծառայությունների շուկայի ազատականացումը⁹: Սա լրացուցիչ հնարավորություն կարող է ստեղծել ՀՀ տնտեսության զարգացման համար, քանի որ ՀՀ ծառայությունների ոլորտի միջազգային առևտուրը բավականին զարգացած է¹⁰: Այսպիսով կարող ենք փաստել, որ ԵԱՏՄ շրջանակում ծառայությունների ոլորտի ազատականացումը կնպաստի ՀՀ ծառայությունների ոլորտի մրցունակության ավելացմանը և տնտեսության հետագա զարգացմանը:

2022 թ. իրադարձությունները (ռազմական հատուկ գործողություններ Ուկրաինայում, ՌԴ նկատմամբ կիրառվող տնտեսական պատժա-

⁹ Տե՛ս Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողով
<https://eec.eaunion.org/news/edinyy-rynok-uslug-eaes-rasshiraetsya> (մուտք՝ 04.09.2023):

¹⁰ Տե՛ս **Айрапетян В. Л., Айрапетян Г. Р.** Международная торговля услугами: перспективы и вызовы для Армении. Пятнадцатая годовичная научная конференция (6–10 декабря 2021 г.): Сборник научных статей: Гуманитарные и общественные науки: Т. II. Ер.: Изд-во РАУ, 2022. – էջ 9-19:

միջոցները) չէին կարող ազդեցություն չունենալ մեր տնտեսության վրա, քանի որ ՀՀ-ն համարվում է ԵԱՏՄ անդամ, իսկ ՌԴ-ն՝ գլխավոր առևտրային գործընկեր երկրներից մեկը: Այսպես, 2021 թ. տվյալներով՝ ՀՀ արտաքին առևտրի 31%-ը և դեպի ՀՀ դրամական փոխանցումների 53%-ը բաժին էին ընկնում ՌԴ-ին: Բազմաթիվ մասնագետներ կանխատեսումներ էին կատարում, որ 2022 թ. ակնկալվում են զգալի բացասական երևույթներ ինչպես երկկողմանի արտաքին տնտեսական հարաբերություններում, այնպես էլ ՀՀ տնտեսության համար ընդհանրապես: Սակայն, ինչպես պարզեցինք, 2022 թ. ՀՀ արտաքին առևտուրը ՌԴ-ի հետ աննախադեպ աճ է գրանցել: Միննույն ժամանակ կարող ենք փաստել, որ միակ բացական երևույթը ՀՀ տնտեսության համար ՀՀ դրամի արժևորումն է, ինչը պայմանավորված է չափից ավելի արտարժույթի ներհոսքով դեպի ՀՀ տնտեսություն, և սա լրացուցիչ դժվարություններ է ստեղծում հայ արտահանողների համար:

Եզրակացություն

Ամփոփելով կարող ենք նշել, որ չնայած բոլոր բարդություններին՝ ՀՀ արտաքին առևտուրը ԵԱՏՄ երկրների հետ զարգանում է: ՀՀ արտադրողները կարող են օգտագործել ՌԴ-ից բացի նաև ԵԱՏՄ մյուս երկրների ներուժը, քանի որ, ինչպես արդեն նշել ենք, դեպի ԵԱՏՄ անդամ երկրներ ՀՀ-ն արտահանում է ավելի մեծ հավելյալ արժեք ունեցող ապրանքներ, քան այլ երկրներ և տարածաշրջաններ: Եվրասիական տնտեսական միության միասնական սակագնային քաղաքականությունը լրացուցիչ հնարավորություն կստեղծի ՀՀ տեղական արտադրության զարգացման համար: Ավելին, դրան կնպաստի նաև ժամանակի ընթացքում ԵԱՏՄ անդամ երկրների ընկերությունների հետ կոոպերացումը: ՀՀ-ում տեղական արտադրության զարգացումը (հատկապես վերամշակող արդյունաբերության ոլորտում) և հետագա արտահանման հնարավորությունները ՀՀ տնտեսության երկարաժամկետ զարգացման համար շատ լավ նախադրյալներ կարող են դառնալ:

ГРИГОР АЙРАПЕТЯН – Анализ внешней торговли Республики Армения в рамках ЕАЭС. – За последние два десятилетия роль и значение региональных экономических интеграционных группировок в мировой экономике существенно возросли. Начиная с 2015г. Республика Армения является участницей Евразийского экономического союза и применяет единые таможенные тарифы ЕАЭС во внешней торговле. В статье были представлены особенности внешней торговли Армении в целом и в рамках ЕАЭС. В частности, было обосновано, что применение единых таможенных тарифов ЕАЭС будет способствовать развитию местного производства в Армении, подчеркнута необходимость расширения сотрудничества между компаниями стран-членов ЕАЭС, а также выявлено, что РА экспортирует в страны ЕАЭС продукцию с большей добавленной стоимостью, чем в другие страны и регионы мира. Либерализация рынка услуг в рамках ЕАЭС может создать дополнительные возможности для развития экономики РА, поскольку международная торговля услугами в РА достаточно развита, это приведет к повыше-

нию конкурентоспособности сферы услуг в РА. В ходе анализа выявлено, что, несмотря на все сложности, внешняя торговля РА со странами ЕАЭС развивается, а членство в ЕАЭС может обеспечить стабильный экономический рост экономики РА в долгосрочной перспективе.

Ключевые слова: экспорт, импорт, международная торговля, международная торговля услугами, ЕАЭС, торговый баланс, региональная экономическая интеграция

GRIGOR HAYRAPETYAN – Analysis of the Republic of Armenia’s foreign trade at the framework of EAEU. – Over the past two decades, the role and importance of regional economic integration groupings in the world economy has increased. Starting from 2015 the Republic of Armenia is a member of the EAEU and applies the common customs tariffs of the EAEU in foreign trade. In the article the features of Armenia's foreign trade in general and within the framework of the EAEU are presented. In particular, it was substantiated that the application of the common customs tariffs of the EAEU would contribute to the development of local production in Armenia, the need for cooperation between companies of the EAEU member countries was emphasized, and it was also revealed that the Republic of Armenia exports products to the EAEU countries with greater added value than to other countries and regions. Liberalization of the services market within the EAEU can create additional opportunities for the development of the RA’s economy, since international trade in services in the RA is quite developed, this will increase competitiveness of the service sector in the RA. The analysis revealed that, despite all the difficulties, the foreign trade of the Republic of Armenia with the EAEU countries is developing, and membership in the EAEU can ensure stable economic growth of the RA economy in the long term.

Key words: export, import, international trade, international trade in services, EAEU, trade balance, regional economic integration